YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
5 päivänä heinäkuuta 1995 *

Asiassa C-46/94,

jonka Tribunal de police de Bordeaux (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Michèle Voisine,

ennakkoratkaisun viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2392/89 (EYVL L 232, s. 13) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn, tuomarit C. N. Kakouris ja J. L. Murray (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. B. Elmer,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Michèle Voisine, edustajanaan asianajaja Daniel Rumeau, Pariisi,

— Institut national des appellations d'origine (kansallinen alkuperänimityksistä vastaava virasto), asiamiehenään asianajaja Jacques Cavalie, Pariisi,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja Catherine de Salins ja saman ministeriön oikeudellisen osaston ulkoasiainsihteeri Jean-Louis Falconi,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Gérard Rozet,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ranskan hallituksen ja komission esittämät suulliset huomautukset 19.1.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.3.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de police de Bordeaux on esittänyt EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti 12.3.1993 tekemällään päätöksellä, joka saapui yhteisöjen tuomiois-

tuimeen 4.2.1994 ennakkoratkaisukysymyksen viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2392/89 (EYVL L 232, s. 13, jäljempänä asetus N:o 2392/89) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys esitettiin Michèle Voisinea vastaan käydyn rikosoikeudenkäynnin yhteydessä, jossa häntä syytettiin tavaroihin ja palveluihin kohdistuvista petoksista ja väärennöksistä 1.8.1905 annetun lain 11 pykälän rikkomisesta.

3 Viinikaupan yhteisestä järjestämisestä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 (EYVL L 84, s. 1, jäljempänä asetus N:o 822/87) 72 artiklassa säädetään viinialan tuotteiden kuvausta ja esittelyä koskevien yleisten säännösten antamisesta. Tämän perusteella neuvosto antoi asetuksen N:o 2392/89.

4 Asetuksen N:o 2392/89 viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että "liian eroavien tulkintojen välttämiseksi on osoittautunut aiheelliseksi laatia riittävän kattavat kuvauksen säännöt; näiden sääntöjen tehokkuuden varmistamiseksi olisi lisäksi pidettävä periaatteena, että niissä tai niiden soveltamista koskevissa yksityiskohtaisissa säännöissä säädetyt merkinnät ovat ainoat viinien ja rypälemehujen kuvaukseen hyväksytyt".

5 Asetuksessa N:o 2392/89 erotetaan kuvauksen osalta toisistaan tuotteen tunnistamiseen välttämättömät pakolliset merkinnät ja tuotteen olennaiset ominaisuudet erittelevät tai sen laatua ilmaisevat vapaaehtoiset merkinnät.

6 Asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 1 kohdassa säädetään pakollisista päällysmerkintöihin tehtävistä kuvausta koskevista merkinnöistä. Näihin pakollisiin kuvausta koskeviin merkintöihin kuuluu sen alueen nimi, jolta viini on peräisin (a alakohta).

7 Asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 2 kohdassa säädetään, että päällysmerkintöjen kuvaukseen voidaan lisäksi merkitä tiettyjä, samassa kohdassa lueteltuja tietoja, joihin kuuluu muun muassa merkki 40 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti (c alakohta).

8 Asetuksen N:o 2392/89 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti edellä 11 artiklassa tarkoitetut merkinnät ovat, lukuun ottamatta tiettyjä poikkeuksia, jotka eivät kuulu esitetyn kysymyksen alaan, ainoat määrätyllä alueella tuotettujen laatuviinien (jäljempänä tma-laatuviinit) päällysmerkintöjen kuvauksessa hyväksytyt.

9 Asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "päällysmerkinnällä" tarkoitetaan "kaikkia tuotetta kuvaavia kuvauksia ja muita merkintöjä, tunnuksia, kuvia ja merkkejä, jotka ovat samassa säiliössä, mukaan lukien sulkimet ja säiliöön kiinnitetyt riippuvat laput". Kuitenkaan "päällysmerkintöihin eivät kuulu sellaiset merkinnät, tunnukset ja muut merkit

— joista on säädetty jäsenvaltioiden verosäännöksissä,

— jotka viittaavat valmistajaan tai säiliön tilavuuteen ja jotka on kirjoitettu pysyvästi suoraan tähän,

— joita käytetään pullotuksen valvomiseksi ja jotka tarkennetaan määritettävissä yksityiskohtaisissa säännöissä,

— joita käytetään tuotteen tunnistamiseksi kuvakoodilla tai koneellisesti luettavalla tunnuksella,

— jotka viittaavat kyseisen tuotteen hintaan,

— joista on säädetty järjestelmällisesti ja virallisesti tutkittavien tuotteiden määrällistä ja laadullista valvontaa koskevissa jäsenvaltioiden säännöksissä".

10 Asetuksen N:o 2392/89 40 artiklan 1 kohdan mukaisesti tässä asetuksessa tarkoitettujen tuotteiden esittely ja kuvaus sekä mainittuihin tuotteisiin liittyvä mainonta ei saa olla virheellistä eikä aiheuttaa sekaannusta tai johtaa harhaan henkilöitä, joille se on kohdistettu, varsinkin kun kyseessä ovat edellä artiklassa 11 säädetyt merkinnät ja tuotteiden ominaisuudet, erityisesti niiden luonne, alkuperä tai lähtöisyys.

11 Asetuksen N:o 2392/89 40 artiklan 2 kohdassa säädetään, että kun tässä asetuksessa tarkoitettujen tuotteiden kuvausta, esittelyä ja mainontaa täydennetään merkeillä, nämä eivät voi sisältää sellaisia sanoja, sanan osia, tunnuksia tai kuvia, jotka saattaisivat aiheuttaa sekaannusta tai johtaa harhaan henkilöitä, joille ne on osoitettu tai jotka aiheuttaisivat henkilöillä, joille ne on tarkoitettu, osittaisen tai täydellisen sekaannuksen tma-laatuviinin kuvauksen kanssa tai ovat samanmuotoisia tällaisen tuotteen kuvauksen kanssa, elleivät edellä mainittujen lopullisten tuotteiden valmistukseen käytettävät tuotteet ole oikeutettuja tällaiseen kuvaukseen tai esittelyyn. Tma-laatuviinin päällysmerkintöjen kuvauksessa ei voida myöskään käyttää sellaisia sanoja, sanan osia, tunnuksia tai kuvia sisältäviä merkkejä, jotka sisältävät erityisesti maantieteellistä alkuperää, viiniköynnöslajiketta, satovuotta tai ensiluokkaista laatua koskevia vääriä merkintöjä.

12 Kuohuviinien osalta neuvosto on antanut viinialan yhteisestä markkinajärjestelystä 5 päivänä helmikuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 337/79 (EYVL L 54, s. 1) 54 artiklan 1 kohdan perusteella kuohuviinien ja hiilihapotettujen kuohuviinien kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 18 päivänä marraskuuta 1985 annetun asetuksen (ETY) N:o 3309/85 (EYVL L 320, s. 9, jäljempänä asetus N:o 3309/85).

13 Asetuksen N:o 3309/85 [1] 2 artiklassa säädetään, että päällysmerkinnällä tarkoitetaan "kaikkia tuotetta kuvaavia kuvauksia ja muita merkintöjä, tunnuksia, kuvia ja merkkejä, jotka ovat samassa säiliössä mukaan lukien sulkimet ja säiliöön kiinnitetyt riippuvat laput ja pullonkaulan päällystäminen".

14 Asetuksen N:o 3309/85 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että:

"1 artiklan 1 kohdassa säädettyjen tuotteiden päällysmerkintöjen kuvaukseen voidaan lisäksi merkitä muita tietoja, edellyttäen että

— ne eivät aiheuta mahdollista sekaannusta henkilöillä, joille nämä tiedot on tarkoitettu, erityisesti siltä osin kuin on kyse 3 artiklassa säädetyistä pakollisista merkinnöistä ja 6 artiklassa säädetyistä vapaaehtoisista merkinnöistä,

— 6 artiklassa säädettyjä määräyksiä noudatetaan tarvittaessa."

1 — Asetuksesta lainatut kohdat on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

15 Lopuksi tämän asetuksen 13 artiklassa säädetään seuraavasti:

"1. 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden kuvaus ja esittely sekä mainittuihin tuotteisiin liittyvä mainonta ei saa olla virheellistä eikä aiheuttaa sekaannusta tai johtaa harhaan henkilöitä, joille ne on osoitettu, varsinkaan kun kyseessä ovat:

— edellä 3 ja 6 artiklassa säädetyt merkinnät; tätä säännöstä sovelletaan myös, kun näissä merkinnöissä ... viitataan todelliseen alkuperään ...

— tuotteiden ominaisuudet, erityisesti ... alkuperä tai lähtöisyys ...

2. Kun 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden kuvausta, esittelyä ja mainontaa täydennetään merkeillä, nämä eivät voi sisältää sellaisia sanoja, sanan osia, tunnuksia tai kuvia:

a) jotka saattaisivat aiheuttaa sekaannusta tai johtaa harhaan henkilöitä, joille ne on osoitettu 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla

tai

b) jotka aiheuttaisivat osittaisen tai täydellisen sekaannuksen pöytäviinin, määrätyllä alueella tuotetun laatuviinin, mukaan luettuna tma-laatuviini, kuvauksen kanssa ..."

16 Vuonna 1991 *SARL Bouteilles en fête*, jonka liikkeenhoitajana Michèle Voisine oli, oli myynyt Vendômen, Romorantinin, Blois'n ja Azay-le-Rideaun suurissa valintamyymälöissä tma-laatuviiniksi luokiteltua Bordeaux-viiniä sisältäviä pulloja ja samppanjaa, eli toisin sanoen määrätyllä alueella tuotettua laatukuohuviiniä (jäljempänä tma-laatukuohuviini) sisältäviä pulloja; näiden pullojen etiketeissä oli edellä mainittujen säännösten mukaiset pakolliset merkinnät sekä valukoristelulla ja serigrafialla tehdyt etiketitt, joiden etupuolelle oli jäljennetty sen kaupungin, jossa nämä viinit olivat myynnissä, nimi ja kuva, ja kääntöpuolella oli kuvateksti kyseisen kaupungin tai alueen historiasta.

17 Michèle Voisinea syytettiin Tribunal de police de Bordeaux'ssa tavaroihin ja palveluihin kohdistuvista petoksista ja väärennöksistä 1.8.1905 annetun lain 11 pykälän rikkomisesta sillä perusteella, että 1 425 myynnissä olevan Bordeaux-viinipullon päällysmerkinnöissä oli asetuksen N:o 2392/89 11 ja 12 artiklassa kiellettyjä merkintöjä ja koska näiden 1 425 pullon samoin kuin 60 samppanjapullon esittely oli asetuksen N:o 2392/89 40 artiklan ja vastaavasti asetuksen N:o 3309/85 13 artiklan vastainen. Syyte perustui siihen, että näissä pulloissa olevat kaupunkien nimet voitiin sekoittaa maantieteellisten alueiden alkuperänimitykseen ja *Romorantin*-viiniköynnöslajikkeeseen ja niiden esittely olisi luonteeltaan omiaan johtamaan ostajia harhaan viinin alkuperästä tai viiniköynnöslajikkeesta.

18 Michèle Voisine on tuonut esille ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa, että edellä mainitut yhteisön säännökset koskevat ainoastaan viinin päällysmerkintöjä. Voisinen mukaan pullon serigrafiassa oleva maininta kaupungista on

pullon koriste, joka on erotettava päällysmerkinnästä, eikä sillä ole mitään yhteyttä tuotteen kanssa eikä siihen sen vuoksi sovelleta kyseisissä säännöksissä olevia määräyksiä.

19 Tribunal de police de Bordeaux katsoi, että asian ratkaisu riippui asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan tulkinnasta ja se päätti lykätä päätöksen antamista, kunnes yhteisöjen tuomioistuin olisi antanut ennakkoratkaisun seuraavasta kysymyksestä:

"Onko sellaisen koristeen tai mainoksen kiinnittäminen, joka ei liity mitenkään itse viiniin, asetuksen (ETY) N:o 2392/89 38 artiklan päällysmerkinnän määritelmän vastaista."

20 Koska asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohtaan ei sisälly kieltoa, on kysymys ymmärrettävä siten, että sen tarkoituksena on täsmentää, onko koristeen tai mainoksen, joka ei liity mitenkään kyseiseen viiniin, katsottava sisältyvän asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdan mukaiseen päällysmerkinnän määritelmään.

21 Asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdan samoin kuin asetuksen N:o 3309/85 2 artiklan sanamuoto on laaja. Sisällyttämällä päällysmerkinnän määritelmään tuotetta kuvaavat kuvaukset, muut merkinnät, tunnukset, kuvat ja merkit, jotka ovat samassa säiliössä, mukaan lukien sulkimet ja säiliöön kiinnitetyt riippuvat laput, yhteisön lainsäätäjä on halunnut varmistaa, että kyseisiä säännöksiä sovelletaan kaikkeen, joka voidaan kiinnittää viiniä sisältävään säiliöön, lukuun ottamatta tämän säännöksen toisessa alakohdassa mainittuja merkintöjä.

22 Tällaista tulkintaa tukevat myös muut asetuksessa N:o 2392/89 olevat säännökset, erityisesti sen 11 ja 12 artikla. Näistä artikloista käy ilmi yhteisön lainsäätäjän tahto antaa tällä asetuksella yksityiskohtaiset ja täydelliset viinien kuvausta ja esittelyä koskevat säännökset.

23 Yhteisön viinien päällysmerkintöjä koskevat säännökset muodostavat erityisen pitkälle kehitetyn säännöstön, jonka tarkoituksena on poistaa viinien markkinoinnista kaikki sellaiset menettelytavat, jotka saattavat aiheuttaa vääriä mielikuvia; sillä ei ole merkitystä, voivatko kauppiaat tai kuluttajat sekoittaa tuotteet jo olemassa oleviin tuotteisiin vai voiko markkinointi antaa mielikuvan alkuperästä tai ominaisuuksista, joita ei todellisuudessa ole olemassa (ks. asia 56/80, Weigand, tuomio 25.2.1981, Kok. 1981, s. 583, 18 kohta).

24 Jos katsottaisiin, että pulloon kiinnitetty koriste ei kuulu päällysmerkinnän käsitteeseen, se aiheuttaisi edellä mainitunlaisia vääriä mielikuvia, vaikkei koristeella olisi yhteyttä myytävään viiniin.

25 Kuten Michèle Voisine on esittänyt, ei ole myöskään mahdollista tulkita 38 artiklan 1 kohdassa mainittuja sanoja "tuotetta kuvaavia" siten, että pulloon kiinnitetyn koristeen, jolla ei ole yhteyttä myytävään viiniin, ei katsottaisi kuuluvan päällysmerkinnän käsitteeseen, koska tällainen merkintä säiliössä kuvaa tuotetta ja erottaa sen muista tuotteista.

26 Tämän vuoksi on syytä todeta, että viinisäiliöön kiinnitetty koriste kuuluu asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdassa säädettyyn päällysmerkinnän käsitteeseen.

27 Tämän vuoksi tällaisen koristeen on oltava saman asetuksen 11 ja 12 artiklassa säädetyn mukainen, ja näissä säännöksissä määritetään ne merkinnät, jotka sallitaan tma-laatuviinin kuvauksessa päällysmerkinnöissä.

28 Näiden merkintöjen osalta on syytä huomioida 11 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetty mahdollisuus täydentää kuvausta merkillä 40 artiklan 2 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, jotka vastaavat asetuksen N:o 3309/85 4 artiklan 1 kohdassa ja 13 artiklassa säädettyjä edellytyksiä tma-laatukuohuviinien osalta.

29 Koska merkkeihin, joiden käytöstä on säädetty asetuksissa N:o 2392/89 ja N:o 3309/85, voi kuulua sanoja, sanan osia, tunnuksia tai kuvia, sellaiseen koristeeseen, josta pääasiassa on kyse, sovelletaan näitä säännöksiä.

30 Esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava, että koristeen tai mainoksen, jolla ei ole yhteyttä kyseisen viinin kanssa, voidaan katsoa kuuluvan asetuksen N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdassa säädettyyn päällysmerkinnän käsitteeseen.

Oikeudenkäyntikulut

31 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut Tribunal de police de Bordeaux'n 12.3.1993 esittämät kysymykset seuraavasti:

Koriste tai mainos, jolla ei ole yhteyttä kyseisen viinin kanssa, kuuluu viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2392/89 38 artiklan 1 kohdassa säädettyyn päällysmerkinnän määritelmään.

Kapteyn Kakouris Murray

Julistettiin Luxemburgissa 5 päivänä heinäkuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Neljännen jaoston puheenjohtaja

P. J. G. Kapteyn